

helyét letakarták zúzott kővel és betonlapokkal, ami a régészeti lelőhely egy részét is fedte. Közvetlenül a letakart terület É-i oldalánál jelöltük ki a megelőző feltárás szelvényét.

A feltárt 1000 m²-nyi szelvényben a humusz gépi eltávolítása után egy 4–5. századi, hun kori szarmata település objektumai kerültek elő. Az ásatás során 6 félig földbe mélyített házat, 5 különösen nagyméretű, kétosztatú tárológödrot és 1 árokreszletet tártunk fel. Az objektumokból jelentős mennyiségű kerámia, kevés állatcsont és patics, néhány vastárgy és pár szem gyöngy, valamint egy kézi malom került elő.

Az ásatáson tett megfigyeléseink szerint a területen egy nagy kiterjedésű, ÉNy–DK irányban húzódó, intenzív hun kori szarmata település található, amelynek egy részét biztosan fedi a Makó-8 kutatófúrás számára kijelölt terület.

BALOGH CSILLA

230. Mátraszőlős, Kerekbükk

(Nógrád megye) B, N

2007. júniusban és szeptemberben műszeres lelet-, és lelőhely-felderítést végeztünk a Patay Pál által 1959-ben felfedezett, majd Nováki Gyula által felmért késő bronzkori erődített telep területén. A kutatásban 7 fő, 6 fémkereső készülékkel vett részt. Munkánk célja az erődített telep pontosabb keltezése és az esetleges rablások megelőzése volt. Az előkerült fémtárgyak mindegyikét GPS koordinátákkal láttuk el, hogy szóródásukat térképre vezetve kirajzolhassuk az erődített település azon részeit, melyeket intenzív fémhasználat jellemez. A közel 100 hektáros lelőhelynek jelenleg csak körülbelül fele járható be, a helyenként áthatolhatatlanul sűrű aljnövényzet, illetve a tarvágásokon kihajtott fiatal, bokros erdőrészek miatt. Szisztematikus kutatást 3 helyszínen végeztünk, de ezeken kívül igyekeztünk legalább egyszer érinteni a bejárható felszíneket. A D-i sánccszakasz Ny-i felének belső oldala mentén elterülő, jól járható erdős részen csak két régészeti leletet találtunk: egy bronz cikáda fibulát és egy népvándorlás kori vaslándzsát.

Nem messze innen, a sánctól É-i irányba eltávolodva egy irtáson késő bronzkori megtelepedés nyomaira bukkantunk. Az itt húzódó kb. 100 m hosszú és 40 m széles kis gerincen ép és töredékes tokosbalta, késpenge, bronzkarikák, nyersanyagrogók, valamint a felszíni bolygatásokból gyűjthető patics- és kerámiatöredékek utaltak egy jelentősebb késő bronzkori településra.

A kis gerinc közepe táján egy bronztárgyat tartalmazó depóleletre bukkantunk, melyet egy 1×1 m-es kis szonda segítségével eredeti kontextusában sikerült feltárnunk és dokumentálnunk. A zárt leletegyüttes 5 lándzsát, 4 tokosbaltát, egy sarlót, egy karperecet, egy kisebb nyersanyagrogót és egy árat foglalt magába. A bronzkincs a HaA2–HaB1 időszakra keltezhető. A késő bronzkori tárgyakon kívül egy üvegberakásos, hun kori bronzcsat is előkerült a gerinc felszínén.

Átvizsgáltuk az erődített telep ÉNy-i részén található tó környezetét és a körülötte elterülő jól járható tölgyest. Az alapos kutatás ellenére itt is csak egyetlen településnyomot sikerült találnunk. A tótól DK-re 100–150 m-re bronzrogók, bronzpitykék és a Kyjatice-kultúra sajátosságait mutató kerámia utalt egy intenzívebb települési mag meglétére. Arra, hogy a bronzkor utáni korszakokban is lakták, használták ezt a térséget, egy itt előkerült – talán a népvándorlás korra keltezhető – vaslándzsa és egy kisebb vasszigony utalt.

Munkatársak: Szilas Gábor régész, Kalli András, Nagy Nándor, Tóth Farkas Márton régészhallgatók, Bacsikai István, Dankó Szabolcs, Sándor Lajos technikusok.

SZABÓ GÁBOR

231. Mernye, Nagy-árok

(Somogy megye) Ró

2007. október 8–9-én terepbejárást végeztünk a több települést is érintő szennyvízcsatorna nyomvonalán, 200 m széles sávban. Mernyétől D-re, Somodor É-i részével egy vonalban, attól Ny-ra a Nagy-ároktól É-ra 200 m-re helyszíni szemle során római kori lelőhelyet azonosítottunk. A rossz megfigyelési viszonyok mellett is sikerült pontosan meghatározni a régészeti lelőhely helyét és hozzávetőleges kiterjedését. A lelőhely egy kb. 250–300 m átmérőjű ovális területet fed, egy a Hartár-árok fölött emelkedő lankás domb D-i lejtőjén. A terepbejárást során viszonylag sok kerámiatöredéket gyűjtöttem, a lelőhely intenzív lehet.

REMÉNYI LÁSZLÓ

232. Mezőzombor, Békás-ér

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

2007 októberében helyszíni szemléket végeztem Szerencs határában.

Békás-ér 1.: A régészeti lelőhely nagyobbik része már Mezőzomborhoz tartozik. Taktaföldvártól csak egy egykori Takta-meder választja el. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 200×150 m. A régészeti lelőhely Ny-i része átnyúlik a Szerencshez tartozó 0147 helyrajzi számú területre.

Békás-ér 2.: A régészeti lelőhely teljes egésze Mezőzomborhoz tartozik. Taktaföldvártól az egykori Takta-meder választja el, annak magaspártján találtuk meg 2007 őszén, szántóföldön. A Békás-ér 1. lelőhelytől É-ra, 200 m-re található. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 300×150 m.

PUSZTAI TAMÁS

233. Miskolc, Szeleta-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa

2007. március 5. és május 4. között leletmentő feltárást végeztünk a Szeleta-barlang Kadics-féle „G” barlang-

részében, miután előzőleg február 15-én nagyméretű, frissen ásott, 8–9 m²-es rablógödört azonosítottunk a cseppköves üreg É-i felében. Az ásatás célja nem az adott terület teljes feltárása és a leletmentés volt, hanem a tudomány számára okozott kár valószínű mértékének megállapítása.

A leletmentés során a cseppköves üregben és közvetlen a bejárata előtt összesen 11 m²-nyi területet tártunk fel és a „fekete-vonal”tól számított legnagyobb mélységet véve alapul 7,2 méterig haladtunk. Sziklafeneket sehol nem értünk. Az előkerült leletanyagot a több ezer állatcsont (javarészt barlangi medve) mellett mindössze egyetlen moustéri kaparó jelentette.

LENGYEL GYÖRGY – SZOLYÁK PÉTER

234. Mogyoród, Kiss E. utca 16.

(Pest megye) B, Sza, Á, Kk

2007. június 8–9-én régészeti megfigyelést végeztem a telken (Hrsz.: 320) új családi ház építésekor. A lelőhely a mogyoródi 1. sz. lelőhely (Klastromdomb) területére esik. A telek dombtelep, ezért a felső, DNy-i oldal mellett a kert felszínétől számított 190 cm-ig mélyítették, míg az alsó, ÉK-i oldal mellett már nem kellett mélyíteni, itt a helyiség alja a mai felszínnel azonos. A helyiség ÉNy-i oldala mellett sötét, paticsos, faszenes folt rajzolódott ki, amelyből néhány késő középkori cserép került elő. A helyiség többi részén régészeti jelenség nem mutatkozott; a felső kevert, szemetes és – különösen a DNy-i részen – közművekkel bolygatott réteg alatt tiszta sárga homok jelentkezett.

Június 18–19-én a 40 cm széles, 40 cm mély alapárkokat kézzel ásták ki. A szuterén ÉNy-i oldala melletti árok É-i oldalában 4,4 m hosszán, a szemben levő D-i oldalban 2,5 m hosszán rajzolódott ki egy nagyobb objektum házfoltja, utóbbi helyen két oldalt egy-egy 50, illetve 60 cm átmérőjű cölöplyuk(?) volt. Betöltése sötét, homogén, patics- és faszendarabkákkal kevert, késő középkori cserepeket és pár állatcsontot szedtem ki belőle; az alapároknál mélyebbre húzódik. A jövőbeni helyiség belső szélessége 2–4 m, É-i irányban túlnyúlt az épülő házon.

KŐVÁRI KLÁRA

235. Mogyoród, Klastromdomb, Mély utca

(Pest megye) B, Sza, Á, Kk

2007. szeptember 19-én helyszíni szemlét tartottam a telken (Hrsz.: 311/2). Az építkezés során húzott árokban és pillérgödörökben egyetlen helyen, a D-i, hosszanti házoldalnál, az alapárok D-i oldalában mutatkozott nagyon halványan egy kis gödör foltja a töltés alatt. Szélessége felül 70–90 cm, lefelé összeszűkül, betöltése sötétszürke, kevert, patics és faszén nélkül. Egy darab kézzel formált, apró kavicsal kevert anyagú szarmata(?) cserepet szedtem ki belőle. Az alapárok szemközti falában a beásás nem folytatódott. Az alapozáskor kidobott földben pár

cserepet találtam: egy fekete, simított felületű bronzkori, nagy valószínűséggel a Vátya-kultúrához tartozó kis töredéket; egy apró kavicsos anyagú Árpád-kori oldalt, két fehér színű, korongolt késő középkori cserepet.

KŐVÁRI KLÁRA

236. Mosonmagyaróvár, Moson, Soproni utca 35.

(Győr-Moson-Sopron megye) Á

2007. április 4-én a mosoni Királydomb D-i oldalában fekvő telken (Hrsz.: 260) álló lakóház bővítéséhez kapcsolódó régészeti megfigyelést végeztünk. A tervezett hozzáépítés helyén a tervezett épületbővítés faltörési vonalának megfelelően összesen 14,4 m hosszú, 70 cm széles, 120 cm mély alapárkot ástak ki. A felső rész 115 cm mélységig újkori kevert rétegekből állt, ám az árok aljának nyesése során 120–130 cm mélységben Árpád-kori kerámia töredékek és állatcsontok kerültek elő nagy mennyiségben, illetve három telepobjektumot is feltártunk, közülük 2 cölöplyuk, lelet a betöltésükben nem volt. Az É-D-i irányú teknős aljú árok betöltéséből Árpád-kori kerámia került elő. A telek Árpád-kori (12. századi) leletei és jelenségei kis felületű megfigyelésük ellenére fontos adalékkal szolgáltak a suburbium topográfiájához.²⁶

ASZT ÁGNES

237. Nagykanizsa, Magyar utca 170.

(Somogy megye) B, Ró, Á

2007. január 17–25. között régészeti kutatást végeztünk a telken (Hrsz.: 267/17). A terület Nagykanizsa É-i részén a 74. sz. főúttól Ny-ra helyezkedik el. A telek az Inkey-kápolna néven ismert régészeti lelőhely része, amelyet 1976-ban lokalizált dr. Horváth László. Ezen a több korszakban lakott régészeti lelőhelyen 1976-ban és 1979–1981 között folyt ásatás. A feltárás során újkőkori, rézkori, kora bronzkori teleprészlet és római kori villa rustica került napvilágra. Majd 2004. május 11–12-én próbaásatást végeztünk a beépítésre szánt telken. 2004-ben a feltárási területtől É-ra római kori településobjektumokat, 4. századi sírépületet valamint temetkezéseket tártunk fel. A 2004-es próbafeltárás során megállapítottuk, hogy a telek Ny-i fele régészetileg fedett, itt egy 20 m-es sávban tudtuk elvégezni a régészeti feltárást. 2007-ben a területen (845 m²) szórványosan kora bronzkori, római kori, és Árpád-kori edénytöredékeket találtunk. A telek Ny-i részén 15 objektumot bontottunk ki. Ezek közül 8 kora bronzkori edénytöredékeket tartalmazott. A többi cölöplyuk, illetve modern árok volt.

Munkatárs: Major László régésztechnikus.

EKE ISTVÁN

26 Aszt Á.: „Markalf hazája...” Újabb régészeti kutatások a mosoni ispáni központban. In: Arrabona 44/1 (2006) 9–40.